

పారిస్లో జరిగిన ప్రపంచ వాతావరణ సదస్సులో పాల్గొన్న 187 దేశాలు ఒక ఒప్పందాన్ని ఆమోదించాయి. సదస్సు ‘పూర్తిగా విఫలమైంది’ నుండి ‘సంపూర్ణ విజయం’గా విభిన్న స్పందనలు వచ్చాయి. ఉన్నత ఆదర్శాలను లక్ష్యంగా ప్రకటించి, ప్రధాన సమస్య ఐన కాలుష్యకారక వాయువుల విడుదల గురించిన లక్ష్యాల అమలును ఆయా దేశాలకు తప్పనిసరి కర్తవ్యంగా చేయకుండా వదిలివేయటమే విభిన్న అంచనాలకు కారణం.

అమెరికా అధ్యక్షుడు బాబా మా ఈ ఒప్పందాన్ని వాతావరణ మార్పులను నిరోధించటంలో “ఒక మూల మలుపుగా” అభివర్ణించాడు. “ప్రపంచమంతా ఒకటిగా నిలిస్తే సాధించగలిగేదేమిటో మనం చూపించాము” అన్నాడు. ప్రాస్సు అధ్యక్షుడు హోలాండ్ “మన గ్రహానికే ఇది సుదినం, ఇది సుందరమైనది. ఇది శాంతియుత విప్లవం” అన్నాడు. సామ్రాజ్యవాద దేశాల అధినేతలకు సదస్సు గొప్ప విజయం. ఎందుకంటే పారిస్ సదస్సు నుండి వారేం కోరుకున్నారో అది వారికి దక్కింది. వీలయినంత తక్కువఖర్చుతో తమ దోపిడీకి హాని కలుగకుండానే వాతావరణ మార్పులపై కార్యాచరణ చేపట్టినట్లు కన్పించాలనే, వారు కోరుకున్నారు. అదే ప్రయత్నం సాగించారు, సాధించారు.

కాలుష్యకారక వాయువుల విడుదలను తగ్గించటంలో తమ బాధ్యత నుండి సామ్రాజ్యవాద దేశాలు ఎలాంటి హామీలు యివ్వకుండా తప్పుకున్నారు. కాగా ఆ భారాన్ని అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలపై మోపాయి.

పారిశ్రామికీకరణ సాగిన గత 150 ఏళ్ళలో, మొత్తం కాలుష్యకారక వాయువులలో 28.8 శాతం ఒక్క అమెరికా సామ్రాజ్యవాదమే విడుదల చేసింది. యూరపులోని సామ్రాజ్యవాద దేశాలు రెండవ స్థానంలో వున్నాయి. వాయువుల విడుదలను తగ్గించవలసిన తమ చారిత్రక బాధ్యత నుండి సామ్రాజ్యవాద దేశాలు తప్పుకున్నాయి. ఖచ్చితంగా తగ్గింపును అమలు చేస్తామన్న హామీ యివ్వకుండా వూరుకున్నాయి. మూడవ ప్రపంచ దేశాలకు మాత్రం తగ్గింపుపై లక్ష్యాలను నిర్దేశించాయి.

2009లో కోపెన్ హేగ్లో జరిగిన వాతావరణ సదస్సు విఫలమైంది. ఒక అంగీకారానికి రాలేక పోయింది. సామ్రాజ్యవాద దేశాలకూ, పెరుగుతున్న ఆర్థికవ్యవస్థలని పిలుస్తున్న భారత్, బ్రెజిల్, చైనాలకూ మధ్య విభేదాల కారణంగా ఒక ఒప్పందం కుదరలేదు. దీనితో సామ్రాజ్యవాద దేశాల వైఖరిపై ప్రపంచ ప్రజలలో తీవ్ర వ్యతిరేకత వచ్చింది. పారిస్ అలా జరగకూడదన్న ఎత్తుగడతో సామ్రాజ్యవాదులు వ్యవహరించారు. ఒక కార్యాచరణను చేపట్టినట్లు నటిస్తూ, తమ బాధ్యత నుండి తప్పించుకొని, అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలకు కొద్దిపాటి రాయితీలు ప్రకటించి, అవసరమైతే చేయి మెలిపెట్టి ఒప్పందానికి అంగీకారాన్ని పొందాయి.

పసిఫిక్ మహాసముద్రంలోని 20 చిన్న ద్వీప దేశాలు వాతావరణ వేడిమి పెరుగుదల వల్ల సముద్ర మట్టాలు పెరిగి ముంపు ప్రమాదానికి గురౌతున్నాయి. అలాగే తుఫానుల తీవ్రత పెరిగి విధ్వంసానికి గురౌతున్నాయి. వాతావరణ వేడిమి పెరుగుదల తగ్గింపు లక్ష్యాన్ని రెండు డిగ్రీల సెల్సియస్ కాకుండా 1.5 డిగ్రీలుగా నిర్ణయించమని కోరాయి. వాటి డిమాండును పట్టించుకోకుండా, వాటికి ఇబ్బందుల నుండి బయట పడేందుకు అదనపు నిధులందజేస్తామని వాటి నోరు నొక్కారు.

ఒప్పందాన్ని అంగీకరించేయటానికి సామ్రాజ్య వాదులు, చేతులు మెలిపెట్టే పద్ధతిని అనుసరించిన తీరును ‘ది గార్డియన్’ పత్రిక కథనం తెలిపింది. ‘నికరాగ్వా ప్రతినిధి పాల్ ఓక్విస్ట్ ఒప్పందాన్ని నిరాకరిస్తూ ఆగ్రహపూరిత ఉపన్యాసాన్ని ఇవ్వబోతున్నాడని అమెరికా అధికారులు తెలుసుకున్న వెంటనే, అమెరికా మంత్రి జాన్ కెర్రీ మనుగువాకు (నికరాగ్వా రాజధాని) ఫోను చేశాడు. ఒప్పందాన్ని సదస్సు ఆమోదించిన తర్వాత ఓక్విస్ట్ ఉపన్యాసం యిచ్చేటట్లు హామీ పొందాడు. అప్పటికి సమయం దాటిపోయి, ఉపన్యాస ప్రభావం ఏమీ వుండకుండా చూశారు”.

పారిస్ ఒప్పందాన్ని సవివరంగా పరిశీలించాల్సిన అవసరముంది. ఇక్కడ సంక్షిప్తంగా పరిశీలిద్దాం. ఈ ఒప్పందాన్ని సదస్సులో పాల్గొన్న 187 దేశాలు తమ పార్లమెంటుల్లో ఆమోదించాలి. వీటిలో నాల్గింటి మూడవ వంతు దేశాలు ఆమోదించినప్పటికీ ఒప్పందం అమలులోకి వస్తుంది. అనేక అంతర్జాతీయ ఒప్పందాలకు సామ్రాజ్యవాద దేశాలు ఆమోదించకుండా వున్న సందర్భాలు తెలిసినవే. ఈ దేశాలన్నీ వేడిమి తగ్గింపుకు తీసుకునే చర్యలను తెలిపాయి. కానీ వేడిమి తగ్గింపు సాధించాలంటే అవి తీసుకోవలసిన చర్యలతో సరిపోల్చి నప్పుడు చాలా తేడా వుంది. అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలు తమ ప్రకటిత చర్యలను అమలుజరిపినా వేడిమి పెరుగుదలను 2 డిగ్రీలకు పరిమితం చేయటం సాధ్యం కాదు. ఎంతమేరకు అమలుజరుగుతాయన్నది సమాధానంలేని ప్రశ్న కాబోదు. ఎందుకంటే ప్రకటిత చర్యలను అమలుజరిపి తీరాలన్న నిబంధనేదీ ఒప్పందంలో లేదు. ఈ కోణంలో సదస్సు కీలక లక్ష్యమైన 2 డిగ్రీల వేడిమి పరిమితిని సాధించటంలో సదస్సు విఫలమైంది.

వేడిమి పెరుగుదల పరిమితితో జోడించిన ఉపశమన చర్యల కేంద్రంగా వున్న వైఖరి, సదస్సు లక్ష్యంగా వుండాలని సామ్రాజ్యవాద దేశాలు కోరుకున్నాయి. దీనివల్ల ప్రధాన కాలుష్య కారకులుగా వున్న సామ్రాజ్యవాద దేశాలు వాతావరణ మార్పుకు గురవుతున్న అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలకు ఆర్థిక, సాంకేతిక సహాయమందించాలన్న తమ బాధ్యత నుండి తప్పించుకునేందుకు ఈ వైఖరి సామ్రాజ్యవాదులకు అవసరం. అందుకే దానికోసం పట్టుపట్టాయి.

వెనుకబడిన దేశాలు దీనిని వ్యతిరేకించటంతో తమ సహాయక చర్యలను పెంచుతామన్న హామీ ఇచ్చి, ఉపశమన చర్యల వైఖరిని కొనసాగించటమేకాక వాటిని అమలుజరిపే బాధ్యతను వెనుకబడిన దేశాలపైనే మోపాయి.

ఐక్యరాజ్యసమితి వాతావరణ సదస్సు తీర్మానంలోని కీలకాంశాలను (కాలుష్య కారకుల చారిత్రక బాధ్యత తదితరాలు) తిరగరాయాలన్న సామ్రాజ్యవాద దేశాల ప్రయత్నాన్ని వెనుకబడిన దేశాలు పారిస్ సదస్సులో కొంతవరకూ నిలువరించగలిగాయి కానీ, వాటిని బలహీనపరిచే అంశాలను సామ్రాజ్యవాదులు చేర్చటాన్ని ఈ ఒప్పందం ఆపలేకపోయింది. దీనికి కారణం ఈ ఒప్పందానికున్న కట్టుబడి వుండాలి అవసరంలేని స్వచ్ఛంద అమలు స్వభావమే. ఈ “స్వచ్ఛంద”మన్న అంశంలో కనిపించే సమానత్వం వర్గ విభాజిత సమాజంలో ఆధిపత్య వర్గాలకే అనుకూలిస్తుంది.

కనుకనే ఈ స్వచ్ఛంద స్వభావాన్నే సామ్రాజ్య వాదులు కీర్తిస్తున్నారు. దీనివల్ల ప్రభుత్వాలేకాకుండా ప్రైవేటు పెట్టుబడి కూడా వాతావరణ మార్పుల నిరోధంలో పాలుపంచుకుంటాయని వాదిస్తున్నారు. అవిధంగా ప్రైవేటు పెట్టుబడికి పెద్దపీట వేయదలిచారు. ఇందువల్లనే వాతావరణ కాలుష్యానికి ప్రధానకారణ మౌతున్న బొగ్గుపులుసువాయువు (CO₂)నూ, ఇతర వాయువులను వాతావరణ గాలి నుండి విడదీసే కొత్త సాంకేతికపరిజ్ఞాన పరిశోధనలకు వందల కోట్ల రూ॥లు కేటాయిస్తున్నట్లు పారిస్ సదస్సు సందర్భంగా మైక్రోసాఫ్ట్ అధినేత బిల్ గేట్స్ ప్రకటించటాన్ని అమెరికానేతలు ఆకాశానికెత్తి పొగిడారు. ఐరాస ప్రధాన కార్యదర్శి బాన్ కిమూన్ పారిస్ ఒప్పందంతో “మానవ సృజనాత్మకత సంపూర్ణ శక్తిని వెలికితీసేందుకు మార్కెట్లకు ఇప్పుడు వచ్చజేండా చూపించబడింది” అన్నాడు.

పెట్టుబడిదారీ దోపిడీ కేంద్రాలయిన మార్కెట్లనే మానవ ప్రగతికి సాధనాలుగా చిత్రించే ప్రయత్నం మాత్రమే కాదు. మానవ ప్రగతిని పెట్టుబడిదారీ రథచక్రాలకు కట్టివేసి దోపిడీ, అణచివేతలకు లోబరిచి, సమాజ ప్రగతిని నిరోధించే ప్రయత్నమిది.

పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థ లాభాపేక్ష కేంద్రంగా సాగించిన పారిశ్రామికీకరణతో కాలుష్యానికి కారణమైంది. గత 3 దశాబ్దాలుగా నయా ఉదారవాదం దీనిని మరింత తీవ్రం చేసింది. ప్రభుత్వ ఆధ్వర్యంలో వున్న, ప్రజల ఉమ్మడి ఆస్తులుగా వున్న నదులు, పర్వతాలు, అడవులు, భూములను కూడా వాణిజ్య సరుకుగా పెట్టుబడి మార్చివేస్తున్నది. ఈ సహజ వనరులను ప్రజలకు అందకుండా చేస్తున్నాయి. తాగునీటిని మార్కెట్లలో అమ్మకంసరుకుగా మార్చాయి. లక్షలాది ప్రజలను నిరాశ్రయులనూ, ఉపాధి రహితులనుచేసి, కొన్ని బహుళజాతి కంపెనీలు లాభాలార్జిస్తున్నాయి. పెట్టుబడి సాధించే ప్రగతి ఇది. మార్క్స్ మాటల్లో “మానవాళిని రక్తమాలిన్యాల నుండి పడలాగకుండా ఈ షణ్మాత్రపు ప్రగతిని కూడా పెట్టుబడి సాధించలేదు.”

150 ఏళ్ళ క్రితమే మార్క్స్ తన గ్రంథం “పెట్టుబడి”లో ప్రకృతి నుండి మానవుని పరాయీకరణ సమస్యను చర్చించాడు. ఇటలీలో విచ్చలవిడిగా అడవిని నాశనం చేయటంతో, విపరీత వరదలతో “ప్రకృతి తన పగ” ఎలా తీర్చుకున్నదో వివరించాడు. విపరీత లాభాల కొరకు వివక్షణరహితంగా ప్రకృతి వనరులను దోచుకొనే పెట్టుబడిదారీ విధానం ప్రకృతికి మానవ వినియోగానికి మధ్య వున్న సమతుల్యతను ఎలా దెబ్బతీస్తుందో వివరించాడు. సామ్రాజ్యవాద బహుళజాతి కంపెనీలు సాగిస్తున్న ప్రకృతి విధ్వంసం మార్క్స్ సూత్రీకరణకు సజీవ సాక్ష్యాలుగా మన కళ్ళముందున్నాయి. కనుక పెట్టుబడిదారీ విధానం కొనసాగినంతకాలమూ ఈ “జీవప్రక్రియలో అగాధం” (మెటాబాలిక్ రిఫ్ట్) మరింత పెరిగి ప్రకృతి నుంచి మనిషి పరాయీకరణ మరింత పెరుగుతుందనీ నిర్ధారించాడు. దీనికి ప్రత్యామ్నాయంగా ప్రకృతి వనరులపై సమిష్టి యాజమాన్యం గల “ఉత్పత్తిదారుల సంఘాలు” ఏర్పరచే సమాజం మాత్రమే ప్రకృతికి, మానవ వినియోగానికి మధ్య సమతుల్యతను కాపాడగలదని చెప్పాడు.

శాస్త్రవేత్తలు పర్యావరణానికి కలుగుతున్న చేటును హెచ్చరిస్తూ వస్తున్నారు. అనేక ప్రత్యామ్నాయ ప్రతిపాదనలు కూడా చేస్తున్నారు. స్టాన్ ఫర్డ్ యూనివర్సిటీలో పరిశోధకుడు మార్క్ జాకబ్ సన్ తన ఇటీవలి అధ్యయనంలో ప్రస్తుత పారిశ్రామిక ఉత్పత్తి సామర్థ్యం సాంప్రదాయేతర ఇంధన వనరులకు మారటానికి రెండు దశాబ్దాలు మాత్రమే పడుతుందనీ, అలా మారినప్పుడు రెండున్నర రెట్లు ఎక్కువ సామర్థ్యంతో పనిచేస్తాయనీ తెలిపాడు.

పారిస్ సదస్సులో ఈ అంశాలపై చర్చలు జరపలేదు. ఎలాంటి సూచనలూ చెయ్యలేదు. ఇలా ఇంధన వనరుల వినియోగ సామర్థ్యతను పెంచే చర్యలను కూడా అంగీకరించటానికి సామ్రాజ్యవాదులు సిద్ధంగాలేరు. ఎందుకంటే ఇంధనం ఉత్పత్తిచేసే, వాహనాలు, యంత్రాలు తయారుచేసే, అలాగే వీటికి ద్రవ్యం సమకూర్చే బ్యాంకుల ద్రవ్య పెట్టుబడికి లాభాలు తరిగిపోతాయి.

21 ఏళ్ళుగా జరుగుతున్న ఈ వాతావరణ సదస్సులు వాతావరణానికి జరుగుతున్న హానిని నిరోధించటంలో వైఫల్యం చెందుతూనే వస్తున్నాయి. కాలుష్యానికి కారకమైన గుత్త పెట్టుబడి వాతావరణ పరిరక్షణకు ఆటంకంగా వుంది.

కొద్దిమంది గుత్తపెట్టుబడిదారుల చేతులలో సంపదలన్నీ ప్రైవేటు ఆస్తిగా వున్నంతకాలమూ పర్యావరణ వినాశం కొనసాగుతుంది. ఈ గుత్తపెట్టుబడికి రక్షణ సాధనంగా వున్న వ్యవస్థను మార్చకుండా, పర్యావరణ సంక్షోభాన్ని మార్చటం అసాధ్యం. సోషలిస్టు వ్యవస్థ స్థాపన జరగకుండా పర్యావరణ సంక్షోభ పరిష్కారానికి అవసరమైన ఆర్థిక, సాంకేతిక, రాజకీయ వనరులను సమీకరించటం, వినియోగించటం అసాధ్యమని గత రెండుదశాబ్దాల అనుభవం తెలుపుతున్నది.

○○○○○